

Tyendelov, der er saa at sige ingen, der kender denne Tyendelov, hverken Tyendet eller Husbonden, hvorfor skal man da overhovedet have en Tyendelov? Hvorfor skal man kræve at faa en saadan Lovgivning bibeholdt? Kunne vi ikke kaste det hele over Bord? Og det er vel egentlig det, man siger fra de Menneskers Side, der holde paa, at vi skulle bort fra det hele. Men man maa ikke glemme, at der er ingen af os, der formaar at maale, hvilken Betydning Tyendeloven har haft ogsaa paa de mange Steder, hvor den ikke har været kendt, og hvor den aldrig har været brugt. Man kan ikke, fordi man har en Lov, som faa kende, sige, at den er overflødig. Jeg kunde i saa Henseende nævne en Lov, som bliver paabe-raæbt saa at sige af alle Samfundsborgere. Enten ved den ene eller den anden Lejlighed, enten paa den ene eller den anden Maade kommer man i Berøring med den, men dersom man spørger de paagældende, om de kende den, tror jeg, de fleste ville svare: Nej, vi kende den ikke. Men den har gjort sin Nytte og har haft sin Betydning. Jeg siger herved til det, man saa at sige i alle Dokumenter kommer til at skrive under paa, at man underkaster sig den hurtige Retsfølgning i Henhold til Lov af 25. Januar 1828. Dersom man spørger, om de paagældende kende den Lov, de der paakalde, tror jeg, at de allerfleste, ja, maaske endog mange af dem, der affatte Dokumenter, særlig de saakaldte Vinkel-skrivere, i Sandhedens Interesse ville svare: Nej, vi kende den ikke. Man kan altsaa ikke fra Kendskabet til en Lov maale, om den gør Nytte eller ej, thi at den nævnte Lov ikke har gjort Nytte, tror jeg ikke, der er nogen, som paastaar.

Jeg tror altsaa, at Tyendeloven af 10. Maj 1854 og ligeledes Tillæget af 29. Marts 1867 har været til overordentlig stor Nytte saavel for Tyendet som for Husbonden, og ikke mindst have disse Love været til Nytte som Beskyttelse for Tyendet. Jeg ved meget vel, at mange kunne sige: Hos os ere Forholdene saaledes, at vi bryde os Pokker om Loven med Hensyn til Spørgsmaalet om Retsforholdet mellem os og vort Tyende. Det kan man sagtens sige, men man lovgiver ikke for de ideale Forhold. Man maa imidlertid erkende, at ideale ere disse Forhold ikke, hverken for Tyendet eller for Husbonden, og jeg kan ikke indse, at man fra deres Side, som sige: Vi have ingen Brug for Tyendeloven, er berettiget til at hævde,

at vi kunne gaa bort fra den. Thi de maa erkende, at der kan være Steder, hvor det er ganske nødvendigt, at der er noget til at beskytte baade Tyendet og ogsaa Husbonden; og naar det kommer til Stykket, er der vel heller ikke nogen, der vil hævde, at dette Princip skulle vi bort fra. Jeg ved nok, at der er dem, som paaberaabe sig det, men jeg siger, det er en Misforstaaelse, thi man kan ikke paaberaabe sig det med Rette i samme Aandedrag, som man siger: Men det er dog nødvendigt, naar vi gaa bort fra en almindelig Tyendelov, at vi beholde en Beskyttelseslov for det umyndige Tyende eller for Tyendet indtil 18 Aarsalderen. Det er en Selvmodsigelse. Man kan sætte Grænsen ved 18 Aar og sige: Vi ville ikke have en Beskyttelseslov for Tyende over den Alder, vi ville ingen Tyendelovgivning have for Tyende over 18 Aar, men der er i Virkeligheden ingen principiel Forskel, naar man siger: Til det 18de Aar kræve vi, at der skal være en Beskyttelseslov for alle Tyender. Det synes jeg, man maa understrege ved en Lejlighed som denne. Vil man bort fra Tyendelovgivningen, maa det ske over hele Linien, ogsaa for det umyndige Tyendes Vedkommende, thi man kan ikke beholde et Stykke Beskyttelseslov eller et Stykke Lovgivning paa Tyenderettens Omraade.

Angaaende den bestaaende Tyendelov skal jeg endnu kun sige, at det store Fremskridt, som skete ved denne Lov, sikkert har bidraget overordentlig meget til at hæve Tyendeklassen op til den Stilling, som den nu indtager. Derom er der ingen Tvivl. Hvis man ikke var kommen bort fra den gamle Tvangs- og Undertrykkelseslov, vilde Tyendet i dette Land sikkert i 1911 have staaet paa et langt lavere Trin, end Tilfældet er nu. Tyendestanden har formaaet at hæve sig ved Hjælp af den Beskyttelse, Loven gav den, idet Loven i alle de Tilfælde, hvor der har været Gnidningsmodstand mellem Tyendet og Husbonden, har vist sig at være en Beskyttelse for Tyendet. Jeg tror, det har været og for Fremtiden vil være af overordentlig stor Betydning, hvad jeg nærmere skal komme ind paa, naar jeg kommer til at omtale det nu foreliggende Tyendelovforslag med et Par Ord.

Det Lovforslag, som den højtærede Justitsminister har forelagt, er i det væsentlige overensstemmende med det Udkast, som det første Mindretal i Kommissionen er fremkommet med. Det var et Udkast, hvorom der selv indenfor det